

BNR: Creditele verzi acordate companiilor nefinanciare, rata anuală de creștere de 93% la septembrie

Creditele verzi acordate companiilor nefinanciare s-au menținut pe un trend ascendent în anul 2024, cu o rata anuală de creștere de 93% față de septembrie 2023, reprezentând însă 2,9% din expunerea bancară față de firme, se arată în documentul "Tablou de monitorizare a riscurilor climatice asupra sectorului bancar din România 2024", elaborat de Banca Națională a României.

Potrivit raportului BNR, creditele verzi reprezentau 4,3% din fluxul anual de credite către companiile nefinanciare. Principala destinație a creditelor verzi este reprezentată de clădirile verzi, 54% din total.

Din perspectiva sectorială, cele mai multe credite verzi se îndreaptă spre sectorul imobiliar, 50% din total, fiind urmat de cel al utilitatilor (18%) și cel al industriei prelucrătoare (10%).

În cazul populației, creditele verzi au ajuns la aproximativ 10 miliarde lei în luna septembrie 2024, +50% față de septembrie 2023, și reprezintă 5,7% din portofoliul bancar de credite acordate acestui segment.

Valoarea emisiunilor de obligațiuni verzi la nivel mondial a înregistrat o creștere de 6,5% la finalul lunii noiembrie 2024 față de întreg anul 2023, însă va rămâne sub maximul istoric înregistrat în anul 2021. În România, au fost consemnate șapte emisiuni de obligațiuni verzi în anul 2024, cu o valoare totală de 8,1 miliarde euro, al căror emitent a fost Guvernul României.

În raport se menționează că România a înregistrat în 2022 un nivel de 41% din valoarea emisiilor din anul 1990, cea mai mică valoare înregistrată în ultimii 24 ani, încadrându-se în ținta de reducere cu cel puțin 55% a emisiilor față de valorile din 1990 asumată prin Acordul de la Paris. Creșterea investițiilor relevante în domeniul decarbonării economiei este de natură să contribuie la atingerea obiectivului de neutralitate climatică până în anul 2050, având în vedere ritmul decelerat de reducere a emisiilor GES (gaze cu efect de seră - n.r.) din ultimii ani.

Productivitatea utilizării carbonului și intensitatea carbonului bazată pe producție continuă să plaseze România la un nivel favorabil comparativ cu țările din regiune, fiind înregistrate evoluții pozitive în cazul ambilor indicatori urmăriti de OCDE în ceea ce privește decarbonarea economiei. Pentru România, productivitatea carbonului măsurată ca PIB real generat pentru fiecare unitate de CO₂ emisă a fost de 8,41 dolari/kg comparativ cu o medie regională de 5,3 dolari/kg.

Energia provenită din surse regenerabile se situează peste media regională sau media UE, însă ecarterul s-a redus semnificativ în ultimii patru ani. Cel mai important tip de energie regenerabilă pentru România se menține energia din surse hidrologice, care este însă influențată de evenimentele climatice extreme de tip secetă, tot mai frecvente.

În ceea ce privește situația comerțului cu bunuri tehnologice care contribuie la controlul poluării și gestionarea resurselor, esențiale pentru o tranziție către o economie verde, România se află sub media regiunii. Atât comerțul total, cât și balanța comercială au înregistrat evoluții negative în perioada 2022-2023, spre deosebire de Ungaria și Cehia care marchează creșteri semnificative. Și în 2023 principalele sectoare de activitate după consumul de energie sunt industria și transporturile. Exporturile de combustibili fosili ca procent din total exporturi s-au diminuat atât în România, cât și în restul țărilor din regiune în anul 2023, după un salt semnificativ în urma cu un an.

Noua versiune actualizată de scenarii climatice, publicate de Rețeaua pentru ecologizarea sistemului financiar

(NGFS) în 31 octombrie 2024, indica în cazul României aceeași tendință de diminuare a PIB în fiecare dintre cele cinci scenarii analizate. Comparativ cu versiunea precedentă, amplitudinea deteriorării economiei este mai însemnată, depășind -10% pentru trei din cinci scenarii în orizontul 2050.

Principalele riscuri fizice evaluate pentru România se referă la inundații, seceta și temperaturi ridicate. În cazul inundațiilor, au fost identificate 23 de județe cu risc mediu și ridicat. Companiile nefinanciare din sectoarele vulnerabile la riscul de inundații au generat 12,7% din valoarea adăugată brută (VAB) la nivel agregat în 2023 și dețin 13,2% din activele totale.

În ceea ce privește seceta, au fost identificate 31 de județe cu risc mediu și ridicat. În aceste județe, companiile nefinanciare din sectoarele vulnerabile la acest risc au generat 2,3% din valoarea adăugată brută (VAB) la nivel agregat în 2023 și dețin 5,2% din activele totale.

Analiza a identificat 30 de județe din România cu risc mediu și ridicat la temperaturi ridicate. Contribuția în economie a companiilor nefinanciare din sectoarele vulnerabile la acest risc este importantă. La finalul anului 2023, aceste firme produceau 10,4% din valoarea adăugată brută (VAB) la nivel agregat și aveau 9,5% din activele totale.

Conform documentului, temperaturile medii anuale au continuat să crească în 2023, atât la nivel global, cât și în România, fiind înregistrate cu 1,7, respectiv 2,6 grade Celsius în plus față de media temperaturilor anilor 1951-1980. Anul 2023 a fost cel mai cald an înregistrat în România, conform mai multor stații meteorologice de măsurare. În anul 2023, România a pierdut prin defrișări 25,1 kilohaectare de păduri la nivel național, în județul Suceava fiind observate cele mai multe pierderi de păduri (15%).

Gradul de pregătire la schimbările climatice al României conform indicelui ND-GAIN, dezvoltat de Universitatea Notre Dame, a înregistrat o creștere modestă în 2022 față de anul anterior, în timp ce indicatorul de vulnerabilitate se menține constant. Conform instituțiilor internaționale, nu au fost înregistrate dezastre provocate de schimbările climatice în anul 2022 în România, în linie cu metodologia folosită, însă anul 2023 a fost marcat de intensificarea fenomenelor de tip furtuni.

Daunele economice suferite de statele Uniunii Europene s-au ridicat în anul 2023 la 43,9 miliarde euro, majoritatea dezastrelor înregistrate fiind de tipul inundațiilor. În perioada 1980-2023, România a suferit pierderi economice totale în valoare de 19,6 miliarde euro (82 mii euro/km pătrăți comparativ cu o medie europeană de 193 mii euro/km pătrăți), din care doar 1% au fost acoperite prin asigurări.

Potrivit sursei citate, companiile nefinanciare relevante din punct de vedere climatic (brown) au o importanță ridicată pentru economia României, similar anilor precedenți. În anul 2023, aceste companii, deținând 48% din active și angajând 32,6% din totalul salariaților companiilor nefinanciare, au generat 40,6% din valoarea adăugată brută la nivel agregat. Performanța financiară a companiilor brown s-a deteriorat în anul 2023, comparativ cu anii anteriori, evoluția fiind în concordanță cu cea înregistrată la nivel agregat. Totuși, profitabilitatea companiilor brown rămâne sub nivelul celei aferente ansamblului companiilor nefinanciare.

Gradul de îndatorare al companiilor brown, calculat ca pondere a datoriilor în activul total, s-a redus în 2023 cu 1 punct procentual față de anul 2022, ajungând la 59%. Lichiditatea generală s-a îmbunătățit marginal, cu 1 punct procentual, până la 110,5%, valoare care se plasează sub cea înregistrată la nivel agregat (117,7%). În același timp, termenul de recuperare a creanțelor s-a majorat până la 113 zile (+11 zile față de anul 2022), cu 31 zile mai mult față de valoarea acestui indicator la nivelul tuturor companiilor nefinanciare.

Expunerea bancară față de companiile brown a continuat să crească în perioada septembrie 2023 - septembrie

2024, într-un ritm moderat, relativ apropiat de cel la nivel agregat. Astfel, la finalul lunii septembrie 2024, expunerea fata de aceste companii a ajuns la 104,5 miliarde lei (+6,2% fata de septembrie 2023) si reprezenta 51,7% din totalul stocului de credit acordat companiilor nefinanciare. Relativ la întreg portofoliul, proportia acestor expuneri este cu 0,4 puncte procentuale mai mica fata de ponderea înregistrata în luna corespunzatoare a anului anterior. În anul 2022, emisiile de CO₂ finantate de banci au ramas relativ constante fata de anul 2021 (aproximativ 820 mii de tone CO₂), însa având în vedere ca valoarea portofoliului corporativ a crescut, amprenta de carbon a acestuia s-a redus usor de la 4,9 tone/milion lei în 2021 la 4 tone/milion lei în 2022.

Rata de neperformanta a creditelor (rata NPL) acordate companiilor brown a înregistrat valoarea de 3,5% în luna septembrie 2024 (-0,2 puncte procentuale fata de septembrie 2023), situându-se în continuare sub valoarea la nivel agregat de 3,8%. În schimb, probabilitatea de nerambursare a companiilor brown se situeaza cu 0,4 puncte procentuale peste cea înregistrata la nivel agregat la septembrie 2024.